

Rapport om tilsyn med grindanlegg og bruken av salt til beitedyr i CWD-sonene i Nordfjella og på Hardangervidda i 2025

16.03.2026

Bakgrunn

Etter påvisningene av klassisk (smittsom) CWD i Nordfjella i 2016 og på Hardangervidda i 2020 er det fastsatt en soneforskrift med bestemmelser som omfatter begge disse områdene. Bestemmelsene i soneforskriften har som formål å hindre spredning av CWD både innafor sonene og ut fra sonene.

Tradisjonelle salteplasser for beitedyr er samlingspunkter for hjortedyr. På slike samlingspunkter er det økt risiko for overføring av smitte. Tiltak for å unngå at hjortedyr trekkes mot og samles på slike plasser er derfor prioritert. 905 tidligere brukte salteplasser for husdyr i CWD-sonene er inngjerdet med grindanlegg. Det er også fastsatt bestemmelser for beitebrukernes bruk av salt til husdyr i CWD-sonene for å hindre salt i naturen. I sonene er det kun tillatt å bruke salt i spesielle salteinneinretninger som hindre søl og avrenning av salt. Salteinneinretningene skal også være tømt og stengt utenfor beiteperioden for husdyr.

Nordfjella-sonen

Tilsyn med grindanlegg

Vi har 643 grindanlegg rundt tidligere brukte salteplasser for husdyr i Nordfjella-sonen. Grindanleggene er bygd av stålgrinder på 2x2,2 meter. Innen i sone 1 (der det ble påvist klassisk CWD) er størrelsen av anleggene avhengig av hvor stort område som var påvirket av salteplassen da området ble gjerdet inn. Hvert grindanlegg består her av 8-30 grinder. Utenfor sone 1 er hvert grindanlegg som hovedregel bygd av 8 grinder. Grindanleggene står spredt utover store fjellområder i 7 kommuner.

Det er flere verneområder i sonen. Det største av verneområdene er Hallingskarvet nasjonalpark. I verneområdene må vi forholde oss til verneforskriftene som er fastsatt for hvert område. I flere av verneområdene er vi avhengige av dispensasjoner fra forbud mot motorisert ferdsel. Dispensasjoner gjelder som hovedregel for 1 år.

Vi har utført tilsyn med alle de 643 grindanleggene i sonen. Tilsynet er utført ved hjelp av helikopter tidlig i barmarksperioden (juni).

Vi mottar også enkelte meldinger om skader på grindanlegg fra privatpersoner som ferdes i fjellet. Dette er svært nyttig for oss.

Reparasjoner av grindanlegg

I 2025 har vi utført reparasjonsarbeider på 82 grindanlegg i Nordfjella-sonen. Omfanget av utført arbeid på hvert av disse grindanleggene varierer fra erstatning av ødelagte stropper og barduner til utskifting av hele grindanlegg. Grindanleggene er utsatt for skader på grunn av vind, stor snødybde og , enkelte steder, snøskred. De sterke naturkreftene i dette fjellområdet forårsaker både akutte skader på grindanlegg og slitasjeskader på anleggene over tid.

Arbeidene med grindanleggene er utført av innleide arbeidslag som vi har kontrakt med.

Bildetekst: Grindanlegg 169 i Ål kommune i Nordfjella skadet av naturkreftene. Observert ved tilsyn juni 2025. Bilde tatt av Runar Bjøberg

Bildetekst: Grindanlegg 94 i Aurland kommune i Nordfjella. Deler av ei grind er ødelagt og må skiftes for å unngå fare for skade på dyr og større skader på grindanlegget neste vinter. Observert ved tilsyn juni 2025. Bilde tatt av Runar Bjøberg.

Tilsyn med bruken av salt til beitedyr

I 2024 gikk vi over fra å føre fysisk tilsyn med bruken av salt til beitedyr til å føre digitalt tilsyn. Digitalt tilsyn innebærer at vi fører tilsyn med den dokumentasjonen som CWD-soneforskriften krever at beitebruker skal ha på at salteinnetninger brukes i samsvar med kravene i forskriften. Regelverket sier at beitebruker kan tildele salt i 1 ny salteinnetning som er plassert 50-500 meter fra en tidligere brukt, inngjerdet salteplass forutsatt at bestemmelsene i forskriften er etterkommet. Det er blant annet krav om at det ikke skal lekke salt ut i terrenget, at salteinnetningen skal flyttes flere ganger i beiteperioden og at salteinnetningen skal være stengt ned utenfor beiteperioden for husdyr.

I 2025 har vi ført digitalt tilsyn med 21 områder i Nordfjella-sonen der beitebruker har mulighet for å tildele salt fra salteinnetning. Resultatene av dette tilsynet var:

- For 20 av områdene viste innsendt dokumentasjon at bruken av salt var i samsvar med regelverket.
- Det ble gitt skriftlig veiledning til beitebruker i 1 område på grunn av mindre alvorlige mangler.
- Ingen av tilsynene avdekket alvorlige mangler som må følges opp med sterkere virkemidler.

Hardangervidda

Tilsyn med grindanlegg

I Hardangervidda-sonen har vi 262 grindanlegg rundt tidligere brukte salteplasser til husdyr. Her er CWD-sonen begrenset til villreinens leveområde. Derfor er alle grindanleggene i denne sonen bygd slik at de avgrenser hele det området som var påvirket av salteplassen da området ble gjerdet inn. Hvert grindanlegg består av fra 6 til 33 grinder. Flere av grindanleggene består av 2-3 delanlegg nær hverandre.

113 av grindanleggene i sonen ligger inne i Hardangervidda nasjonalpark. I nasjonalparken må vi forholde oss til bestemmelsene i verneforskriften for nasjonalparken. Det er et mål for vernemyndighetene å begrense bruken av motorisert ferdsel så mye som mulig. Vi opplever forståelse for at tilsyn med og reparasjoner av grindanleggene i nasjonalparken krever bruk av helikopter og har fått dispensasjon fra forbudet mot motorferdsel til disse formålene. Dispensasjoner gjelder for 1 år.

Vi har utført tilsyn med alle de 262 grindanleggene i sonen. Tilsynet er utført ved hjelp av helikopter tidlig i barmarksperioden (juni).

Reparasjoner av grindanlegg

I 2025 har vi utført reparasjonsarbeider på 43 grindanlegg i CWD-sonen på Hardangervidda. Omfanget av arbeidene på hvert grindanlegg varierer også her fra erstatning av ødelagte stropper og barduner til utskifting av hele grindanlegg på grunn av ødelagte grinder. Grindanleggene er også her utsatt for skader på grunn av sterk vind og stor snødybde.

Reparasjonsarbeidene på grindanleggene er utført av innleide arbeidslag som vi har kontrakt med.

Tilsyn med bruken av salt til beitedyr

I 2024 gikk vi over fra å føre fysisk tilsyn med bruken av salt til beitedyr til å føre digitalt tilsyn også på Hardangervidda. Vi viser til det som står om tilsyn med bruken av salt under overskriften Nordfjella-sonen for generelle opplysninger om tilsynsmetoden og hva det føres tilsyn med .

I 2025 har vi ført digitalt tilsyn med bruken av salt i 10 områder i Hardangervidda-sonen der beitebruker har mulighet for å tildele salt fra salteinnretning . Resultatene av dette tilsynet var:

- For 8 av områdene viste innsendt dokumentasjon at bruken av salt var i samsvar med regelverket.
- For 2 av områdene viste innsendt dokumentasjon mindre mangler i forhold til kravene i regelverket for bruk av salt. Dette ble fulgt opp med skriftlig veiledning til beitebruker.
- Ingen av tilsynene avdekket alvorlige mangler som må følges opp med sterkere virkemidler.

Oppsummering

Mattilsynet har gjennomført tiltak for å unngå at salteplasser for husdyr blir samlingspunkter for hjortedyr som medfører økt risiko for spredning av sjukdommen CWD (skrantesjuka) i CWD-sonene i Nordfjella og på Hardangervidda.

Vi har 905 grindanlegg rundt tidligere brukte salteplasser i CWD-sonene. Disse grindanleggene har behov for ettersyn hver vår. I 2025 har vi utført reparasjoner på 125 av grindanleggene.

Det er fastsatt regler for bruken av salt til beitedyr i CWD-sonene. Det er viktig at disse reglene etterleves for å unngå at bruken av salt øker risikoen for spredning av smitte.

Tilsyn med bruken av salt utføres digitalt ved at utvalgte beitebrukere sender inn dokumentasjon til oss i Mattilsynet. Denne tilsynsmetoden gir mulighet til å redusere bruken av helikopter til tilsyn i CWD-sonene vesentlig..

[André Høva](#)

[Spesialinspektør/veterinær](#)

[Avdeling Nordre Buskerud, Hadeland og Valdres](#)